

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเพื่อใช้ในการควบคุมการประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ น้ำมันดิบ น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และน้ำมันหล่อลื่น แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดความหมายของน้ำมันเชื้อเพลิงให้ครอบคลุมถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลว และก๊าซธรรมชาติ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและทันกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว

สาระสำคัญ

1. ให้อำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับประเภทกิจการควบคุม การกำกับดูแลการประกอบกิจการของลักษณะและที่ตั้งของสถานประกอบการ การเก็บรักษา การใช้ การจำหน่าย การแบ่งบรรจุ การขนส่ง ลักษณะของภาชนะบรรจุ การบำรุงรักษา รวมถึงคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง
2. กำกับดูแลเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการประกอบกิจการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อปกป้องประชาชนให้มีความปลอดภัย ตลอดจนอันตรายที่จะมีผลกระทบต่อสัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อมด้วย
3. กำหนดโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดบทบัญญัติความผิดที่มีโทษทางอาญา

ขอบเขตการใช้บังคับ

พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้บังคับแก่การประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

โครงสร้างของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบด้วย

คำนิยาม (มาตรา ๔)

กำหนดความหมายของคำว่า “น้ำมันเชื้อเพลิง” “การมีน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในครอบครอง” “สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง” “การขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง” “คลังน้ำมันเชื้อเพลิง” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “ผู้อนุญาต” และ “รัฐมนตรี”

หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๖ - ๗)

- กำหนดยกเว้นมิให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้กับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในราชการทหารโดยเฉพาะ แต่ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

- กำหนดข้อยกเว้นการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับเทคนิคและมาตรฐานความปลอดภัยในการควบคุม ดูแล และการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันหรือระงับเหตุเดือนร้อนรำคาญ หรือความเสียหาย หรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) กำหนดการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้ การจำหน่าย การแบ่งบรรจุ น้ำมันเชื้อเพลิงและการควบคุมอื่นใดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

(๒) กำหนดที่ตั้ง แผนผัง รูปแบบ และลักษณะของสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และคลังน้ำมันเชื้อเพลิง และการบำรุงรักษาสถานที่ดังกล่าว

(๓) กำหนดลักษณะของถังหรือภาชนะที่ใช้ในการบรรจุหรือขนส่งและการบำรุงรักษาถังหรือภาชนะดังกล่าว

(๔) กำหนดคุณสมบัติและการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๕) กำหนดวิธีการปฏิบัติงานและการจัดให้มีและบำรุงรักษาอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) กำหนดการรับฟังความเห็นของประชาชนตามความเหมาะสมแก่กิจการในการดำเนินกิจการหรืออนุญาตให้ดำเนินกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

(๗) กำหนดการอื่นใดอันจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ จะกำหนดให้เรื่องรายละเอียดทางด้านเทคนิคหรือเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเพื่อประโยชน์ของความปลอดภัยได้ โดยให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในราชกิจจานุเบกษาเพิ่มเติมก็ได้

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (มาตรา ๘ -๑๖)

คณะกรรมการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นประธานกรรมการ ภาคราชการ จำนวน ๙ คน ภาคเอกชน จำนวน ๒ คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งชำนาญการเฉพาะด้าน จำนวน ๖ คน อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานเป็นกรรมการและเลขานุการ รวม ๑๙ คน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ได้แก่ เสนอแนะนโยบายและมาตรการ หรือกำหนดแนวทาง หรือลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่อคณะรัฐมนตรี ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัติ ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาให้สัมปทานของคณะรัฐมนตรี สอดส่องดูแลและประสานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อป้องกันผลกระทบด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้ การจำหน่าย การแบ่งบรรจุ และการควบคุมอย่างอื่น และปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓ การประกอบกิจการควบคุม (มาตรา ๑๗ - ๓๐)

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงแบ่งประเภทกิจการควบคุมของการประกอบกิจการตามระดับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ ๑ ประกอบกิจการได้ทันที ประเภทที่ ๒ ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนประกอบกิจการ และประเภทที่ ๓ ต้องได้รับอนุญาตก่อนประกอบกิจการ

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการประกอบกิจการควบคุมทั้ง ๓ ประเภท

หมวด ๔ บริการของรัฐเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (มาตรา ๓๑ - ๕๒)

กำหนดให้รัฐจัดให้มีคลังน้ำมันเชื้อเพลิงหรือระบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ โดยให้มีอำนาจในการเวนคืนที่ดินเอกชนเพื่อใช้ในกิจการ รวมทั้งมีมาตรการให้ความคุ้มครองแก่การดำเนินการของรัฐหรือหากมีความจำเป็นสามารถให้เอกชนรับสัมปทานในการดำเนินการนี้ก็ได้

คณะรัฐมนตรีอาจอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีคลังน้ำมันเชื้อเพลิง หรือระบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อเพื่อให้บริการ

คณะรัฐมนตรีอาจอนุมัติให้เอกชนเป็นผู้รับสัมปทานในการจัดให้มีคลังน้ำมันเชื้อเพลิง หรือระบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ

กำหนดให้ออกหลักเกณฑ์การจัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในบริเวณเขตระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อ เพื่อให้การประกอบกิจการขนส่งน้ำมันทางท่อเป็นไปด้วยความปลอดภัยและเป็นการป้องกันอันตรายต่อประชาชนและระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อ

หมวด ๕ การควบคุมและตรวจสอบ (มาตรา ๕๓ - ๖๐)

กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๒) นำตัวอย่างน้ำมันเพื่อตรวจสอบ พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๓) ตรวจสอบ คั่น กัก ยึด หรืออายัดน้ำมันเชื้อเพลิง ถังหรือภาชนะบรรจุ เครื่องอุปกรณ์ หรือสิ่งใด ๆ

(๔) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด เพื่อประกอบการพิจารณา

(๕) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่อผู้อนุญาตหรือรัฐมนตรี

/กรณี...

กรณีพบว่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการดำเนินกิจการมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือนร้อนรำคาญความเสียหายหรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไข หรือปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

กรณีที่ผู้ประกอบกิจการไม่แก้ไขหรือปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสั่งมาตรา ๕๔ ภายในเวลาที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งห้ามประกอบกิจการต่อไป หรือให้ผู้อนุญาตเพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี และถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีอยู่มีปริมาณมากกว่าที่จะมีไว้ในครอบครอง หรือที่ได้รับอนุญาต หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายขึ้นได้ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้ประกอบกิจการขนย้ายน้ำมันเชื้อเพลิงไปไว้ยังสถานที่ที่ปลอดภัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเข้าดำเนินการขนย้ายน้ำมันเชื้อเพลิง หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการขนย้ายน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น และนำไปเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ที่ปลอดภัยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบกิจการต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและการเก็บรักษานั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

กำหนดให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

กำหนดให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นประธานกรรมการ ภาคราชการ จำนวน ๔ คน ไม่มีกรรมการภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งชำนาญการเฉพาะด้าน จำนวน ๓ คน และอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานเป็นกรรมการและเลขานุการ รวม ๗ คน โดยมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๖๑ - ๘๒)

กำหนดบทบัญญัติของการไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติสำหรับความผิดนั้นๆ ให้ต้องรับโทษทางอาญา

กำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีหรือปรับ ให้คณะกรรมการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และคณะกรรมการฯ อาจมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการฯ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจดังกล่าวด้วยก็ได้

หมวด ๗ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๘๓ - ๘๗)

กำหนดบทเฉพาะกาลให้การประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๔ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน